

Dlaczego kryzys zadłużenia dotknął niektóre kraje wewnątrz UGW, a nie inne kraje UE?

- 1. Paradoks DeGrauwe'a
- 2. Kryzys 2008-2009 a nadwyżka oszczędności prywatnych netto
- 3. Rozwiązanie anglo-saskie: deficyty konieczne, ale tylko tolerowane
- 4. Rozwiązanie niemieckie: deficyty są przejawem rozrzutności. Przyszłość UGW?

I. Paradoks DeGrauwe' a

1. Dlaczego rynki finansowe inaczej oceniają ryzyko niewypłacalności Anglii (zadł.publ.ok.90% PKB) i Hiszpanii (zadł. publ.ok.70% PKB)?

- Anglia; deprecjacja, w ostateczności zakup skryptów dłużnych przez bank centralny
- Hiszpania; ani deprecjacja ani monetyzacja

2. Rezultat: Anglia nie może stać się niewypłacalna, Hiszpania może

2. Kryzys 2008-2009 a nadwyżka oszczędności prywatnych netto

$$Y = CP + IP + G + X - M$$

odejmujemy od obu stron $TN + CP + IP$

$$[(Y - TN) - CP] - IP = (G - TN) + (X - M)$$

$(SP - IP) = D + E$ bilanse finansowe trzech sektorów
gdzie

$(SP - IP) = SPN$ oszczędności prywatne **netto**

$SPN =$ oszczędności gospodarstw domowych i firm
netto

Wzrost SPN pod wpływem światowego kryzysu finansowego 2008/9

- $SPN = (SP - IP)$
- Wzrost lub stagnacja SP wskutek konieczności oddłużenia gospodarstw domowych
- Wzrost lub stagnacja SP wskutek konieczności oddłużenia firm i banków ("balance sheet recession" Koo)
- gwałtowny spadek IP

3. Rozwiązanie anglo-saskie: deficyty konieczne, ale tylko tolerowane

UK Finansowe bilanse sektorowe 1961-2011														
(w % PKB)														
UK	1961/73	1974/8	1986/90	1991-9	1996-00	2001-05	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
SP	16,2	17,7	15,4	18,1	15,5	15,3	16,2	15,6	14,5	15,9	16,9	19	19,3	18,9
IP	15,7	14,4	17,5	13,6	16,4	14,9	14,9	14,8	15,1	15,8	13,5	8,8	9,1	10,9
SP-IP	0,5	3,3	-2,1	4,5	-0,9	0,4	1,3	0,8	-0,6	0,1	3,4	10,2	10,2	8
D	0,3	3,6	1	6,1	0,4	2,4	3,4	3,4	2,7	2,8	4,9	11,5	12	10
CA	0,2	-0,3	-3,1	-1,6	-1,3	-2	-2,1	-2,6	-3,3	-2,7	-1,5	-1,3	-1,8	-2

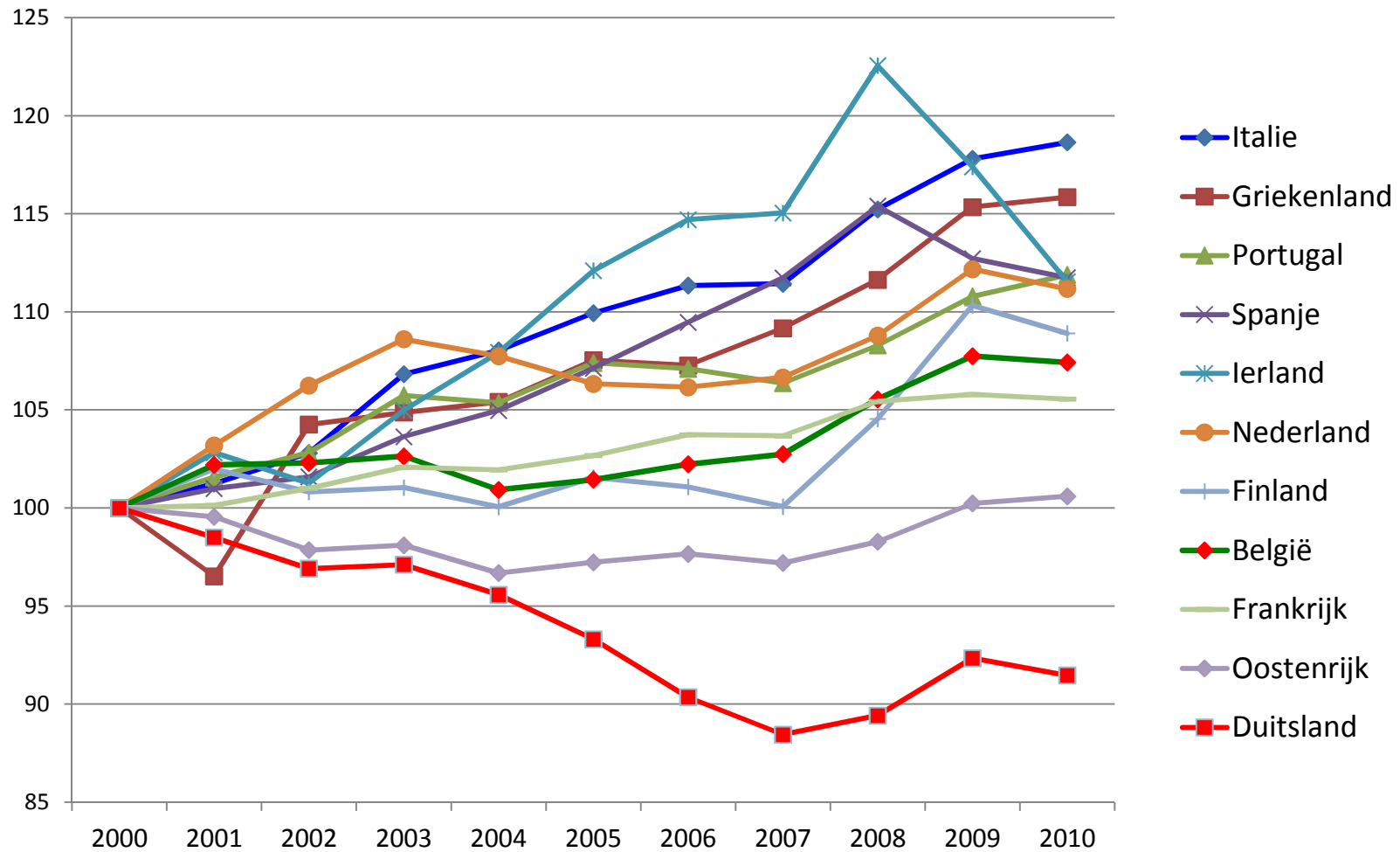
4. Rozwiązanie niemieckie: deficyty są przejawem rozrzutności. Przyszłość EWG ?

Niemcy Finansowe bilanse sektorowe 1974-2011													
(w %% PKB)													
	1974/8	1986/9	1991/9	1996/0	2000/0	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
SP	20,8	22,7	20,7	20	21,3	23,3	23	23,7	23,9	23,4	22,7	24,5	24,9
IP	17,7	17,1	19,1	19,2	15	14,7	14,5	15,5	16,2	16,8	14,4	14,7	15,4
SP-IP	3,1	5,6	1,6	0,8	6,3	8,6	8,5	8,2	7,7	6,6	8,3	9,8	9,5
D	2,3	1,4	2,8	1,7	3,5	3,8	3,3	1,6	-0,2	0	3,3	5	4,7
CA	0,8	4,2	-1,2	-0,9	2,8	4,8	5,2	6,6	7,9	6,6	5	4,8	4,8

Greckie błędne koło

Grecja Finansowe bilanse sektorowe 1961-2011														
w%% PKB)														
	1961/73	1974/85	1986/90	1991/95	1996/00	2001/05	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
SP	23	29,3	28,5	25,8	16,1	12,7	15,4	11,8	11,3	11,1	12,4	15,3	13,1	15,8
IP	25,3	24,6	19,2	16,3	16,4	18,7	18,2	17,6	20,5	20,7	18,5	14,8	14,1	14,5
SP-IP	-2,3	4,7	9,3	9,5	-0,3	-6	-2,8	-5,8	-9,2	-9,6	-6,1	0,5	-1	1,3
D	-0,5	4,4	10,7	10	4,6	5,5	7,5	5,2	3,6	5,1	7,7	13,6	9,3	9,9
CA	-1,8	0,3	-1,4	-0,5	-4,9	-11,5	-10,3	-11	-13	-14,7	-14	-13	-10	-8,6

Jednostkowe koszty robocizny (2000 = 100)

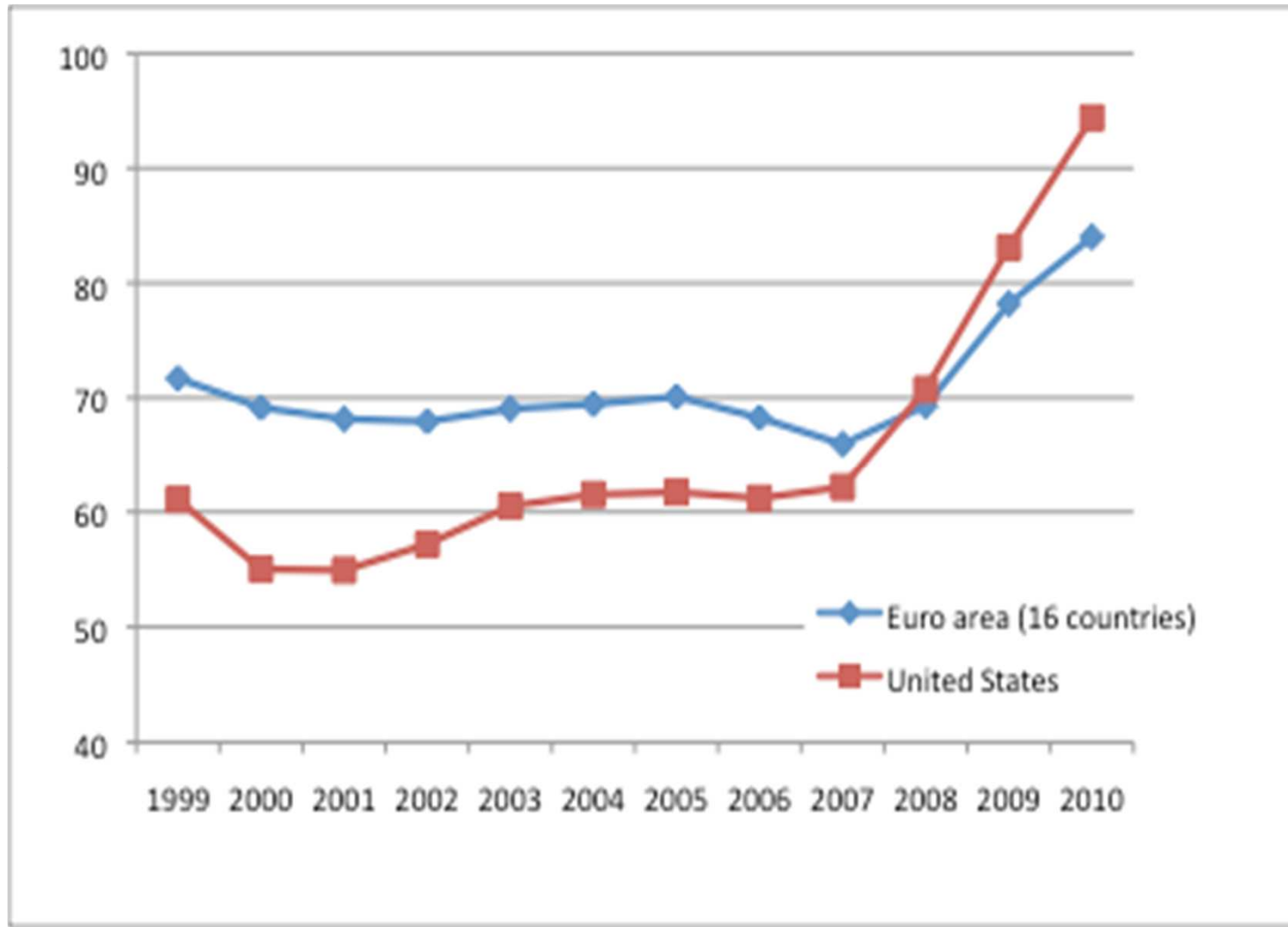

Mechanizm stabilizacyjny

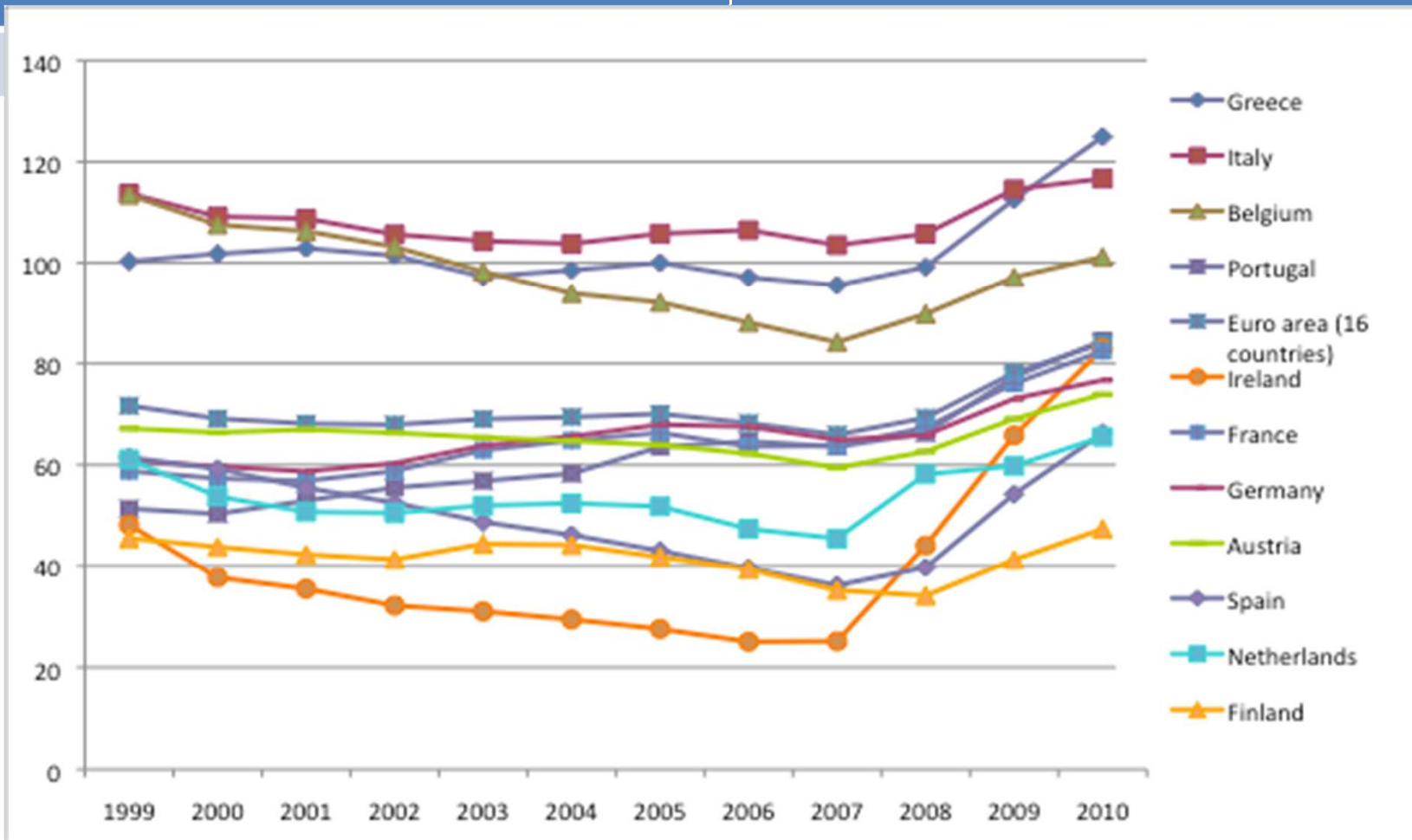
- Procykliczny, dlatego jest skazany na niepowodzenie,
- Przyszłość EGM – albo federacja, albo dach bez budynku
- Polityka monetarna bez polityki fiskalnej jest niemożliwa, w każdym bądź razie jest to próba bez precedensów w skali kontynentu, zaś podobne próby dotąd kończyły się zawsze niepowodzeniem
- Niebezpieczeństwo długiej depresji, ponieważ ani do przodu, ani do tyłu

Zadłużenie publiczne w EU i St.Zjedn

(w % PKB)

Zadłużenie publiczne wewnątrz EU (w % PKB)

Bilans obrotów bieżących w UE15 oraz UE10 (w % PKB)